

Boverket
remiss@boverket.se

Yttrande över remiss om förslag till ändringsförfattningar i Boverkets förslag till föreskrifter om energihushållning

Er beteckning: 10297/2025

Sammanfattning

Länsstyrelsen ser positivt på att avvägningar ska göras mot varsamhetskravet och förvanskningförbudet vid ändring av byggnad. Länsstyrelsen ser en risk för förlorade kulturvärden till följd av energirenoveringar då stora delar av kulturhistorisk värdefulla bebyggelsen saknar formellt skydd. Värdet av ett materials långsiktiga hållbarhet bör vägas in i förslag på energieffektiviserande åtgärder. Länsstyrelsen vill poängtera vikten av sakkunnig antikvarisk expertis vid energieffektivisering av kulturhistorisk bebyggelse.

Allmänna synpunkter

Åtgärder för att förbättra en byggnads energiprestanda och värmeisolering kan ofta medföra negativa konsekvenser för bebyggelsens kulturhistoriska och arkitektoniska värden, samt människors livsmiljö. Länsstyrelsen ser positivt på att avvägningar ska göras mot varsamhetskravet och förvanskningförbudet när det kommer till de krav som ställs vid ändring av byggnader. Majoriteten av den bebyggelse som är att betrakta som kulturhistoriskt värdefull saknar dock formellt skydd i svensk lagstiftning, och omfattas i stället av plan- och bygglagens (2010:900) hänsyns- och varsamhetskrav. Ofta saknas aktuella kunskapsunderlag och värderingar om denna bebyggelse. Det innebär dock inte att den saknar kulturvärde. Bedömningen av en byggnads kulturvärde och dess kulturhistoriska sammanhang kräver sakkunnig expertis.

Länsstyrelsen ser att det finns en risk att byggnader som inte omfattas av bygglagsplikt eller tillståndsplikt enligt kulturmiljölagen riskerar att falla mellan stolarna, med ovarsamma renoveringar som

följd. Det kan handla om exempelvis tilläggsisolering av fasad och fönsterbyte men även tekniska installationer. Vid bedömningar av exteriöra åtgärder kan också en avvägning behöva göras mot påverkan på omgivande bebyggelsemiljö, samt stads- eller landskapsbild.

Utgångspunkten i förvaltning av kulturhistorisk bebyggelse är en långsiktig hållbar förvaltning med varsam renovering, snarare än utbyte mot mer kortsiktiga lösningar. Värdet av att underhålla ett material under lång tid behöver kunna vägas in när förslag till energibesparande åtgärder tas fram, likaså analys av materialens livscykel.

Energieffektiviseringar i äldre bebyggelse även kan medföra tekniska risker. Det är viktigt att den som utformar åtgärdsförslaget har kunskap om och förståelse för traditionellt byggande, material och metoder. Samråd kan behöva genomföras med antikvarisk expert.

De som medverkat i beslutet

Beslut i detta yttrande har fattats av länsarkitekt Leila Aalto med energi- och bostadsstödshandläggare Axel Nordin som föredragande. I den slutliga handläggningen har också kulturmiljöhandläggare Veronica Trygg medverkat.